

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

THE DEVELOPMENT OF THE ENGLISH READING COMPREHENSION SKILLS
EXERCISES BY USING COOPERATIVE LEARNING LT TECHNIQUE
FOR PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS

รินดา รังดิษฐ์¹, อาจารย์ ดร.เบญจพร วรรณูปถัมภ์², อาจารย์ ดร.กระพัน ศรีงาน³
¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
²อาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
³อาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT 3) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสว่างนาดี อำเภอชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 18 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชนิด ประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 5 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยมีความความยากง่าย ระหว่าง 0.37-0.73 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.24-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.65 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน E_1/E_2 ค่า E.I. และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Dependent Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.49/82.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

อ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจ มีค่าเท่ากับ 0.65 (4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ แบบฝึกทักษะ, การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ, การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

Abstract

The purposes of this research were : 1) to develop the English Reading Comprehension Skills Exercises by Using Cooperative Learning LT Technique on the efficient of 80/80 ; 2) to compare the students’ achievement before and after learning by using the English Reading Comprehension Skills Exercises by using Cooperative Learning LT Technique; 3) to study the effectiveness index of learning by using the English Reading Comprehension Skills Exercises; and 4) to study the satisfaction of Prathomsuksa 5 students through the English Reading Comprehension Skills Exercises. The samples consisted of 18 students of Prathomsuksa 5 from 1 classrooms in Bansawang Nadee School, Chumphuang District, Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7 in the first semester of academic year 2014, selected by simple random sampling. The research instruments were : 1) 5 English Reading Comprehension Skills Exercises; 2) 5 lesson plans with cooperative learning LT technique, in total of 10 hours ; 3) a 30 -item achievement test with difficulty between 0.37-0.73, discrimination between 0.24-1.00 and the reliability of 0.88 ; and 4) 10 -item of 5-rating scale satisfaction questionnaire with the reliability of 0.65. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, E_1/E_2 and E.I. The hypothesis was tested by dependent samples t-test. The results of this research were as follows : 1) The efficiency of the English Reading Comprehension Skills Exercises by Using Cooperative Learning LT Technique was at 84.49/82.78 which was higher than the efficient of 80/80. 2) The students’ achievement after using the English Reading Comprehension Skills Exercises was significantly higher than before using the Exercises at the .01 level. 3) The effectiveness index of learning through the English Reading Comprehension Skills Exercises by Using Cooperative Learning LT Technique was 0.65 with indicated that the students’ learning progress increased with the value of 0.65 or 65.00 %. 4) The satisfaction of Prathomsuksa 5 students through the English Reading Comprehension Skills Exercises were at high level.

Keywords Skills Exercises, English Reading Comprehension, Cooperative Learning LT Technique

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศได้ รวมถึงเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 220) ซึ่งภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาสากลที่มีผู้นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการเสาะแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ สำหรับประเทศที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ หรือในสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาพูดนั้น ทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ การอ่าน ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องมือเพิ่มเติม ในการติดต่อสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ นอกจากการอ่านจะพัฒนาบุคคลและสังคมให้บุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ และก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่างแล้ว ในด้าน การใช้ประโยชน์ทักษะการอ่านจะเป็นทักษะที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ มีโอกาสได้ใช้มากหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว ส่วนทักษะอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การฟัง การเขียนนั้นจะมีโอกาสได้ใช้น้อย (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2545 : 57-59)

การทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test = O-NET) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศในระดับช่วงชั้นที่ 2 (ป.6) ในปีการศึกษา 2555 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในรายวิชาภาษาอังกฤษ เท่ากับ 36.99 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 50.00 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2556 : 2) ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนของโรงเรียนบ้านสว่างนาดี ในรายวิชาภาษาอังกฤษเท่ากับ 37.22 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำโรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างเร่งด่วน (โรงเรียนบ้านสว่างนาดี. 2556 : 15) จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสว่างนาดีที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความสามารถทางด้าน การอ่านของนักเรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ครูขาดความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษ ไม่สนใจเรียน ทำให้ขาดทักษะความรู้ความเข้าใจในด้านภาษา โดยเฉพาะทักษะการอ่าน และสื่อ ที่ใช้ในการจัดการเรียนสอนไม่แปลกใหม่ ไม่เร้าความสนใจของผู้เรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่า สาเหตุที่ผู้เรียนเกิดปัญหาด้านการอ่าน เนื่องจากผู้เรียนไม่เข้าใจคำศัพท์ ไม่รู้ความหมายของคำศัพท์

แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง แบบฝึกทักษะมีความสำคัญต่อผู้เรียนมาก ในการที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียน ได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น ทำให้การสอนของครู และการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนได้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และเปิดโอกาสให้ได้ฝึกทักษะของตนเอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาหรือกดดันอื่นๆ ตามความสามารถของตนเอง และครูยังใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนอีกด้วย (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2545 : 113-114)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประโยชน์ ดังนี้คือ สร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างสมาชิก ทุกคนมีโอกาสคิดพูดแสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน เสริมสร้างให้มีความช่วยเหลือกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทั้งยังส่งเสริมทักษะทางสังคม เช่น การอยู่ร่วมกันเข้าใจกันและกัน อีกทั้งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ขึ้น (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544 : 40) ดังที่ เจริญ ฆาลาศาสตร์ (2554 : 118) ได้ทำการวิจัยโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้าน การอ่านของนักเรียนให้สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสร้างสรรค์ในชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ในกลุ่มตำบลโนนตูม อำเภอชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 5 ห้อง จาก 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดสองพี่น้อง โรงเรียนบ้านสาหร่ายวิทยา โรงเรียนบ้านหนองโดนรอกฟ้า โรงเรียนบ้านสว่างนาดี และโรงเรียนโนนตูม “รัฐราษฎร์รังสรรค์” นักเรียนจำนวน 110 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านสว่างนาดี อำเภอชุมพวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 18 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. ขอบเขตตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ขอบเขตเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เวลาที่ใช้ในการทดลอง จำนวน 10 ชั่วโมง โดยไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design

2. ขั้นตอนการวิจัย และ การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 18 คน จากโรงเรียน บ้านสว่างนาดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT จำนวน 5 ชุด ทำการสอนชุดละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

2.3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ เมื่อสิ้นสุดการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

2.4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยไปสอบถามนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์

3.2 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนจากการทดสอบก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ รวมทั้งการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

3.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ เรื่องการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการทดสอบค่า t (t-test Dependent) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 การวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผล

3.5 การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.49/82.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีค่าเท่ากับ 0.65 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.65 หรือ คิดเป็นร้อยละ 65
4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.49/82.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะ การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสมโดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารหลักสูตร คู่มือครู เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษ การวิเคราะห์เนื้อหาและได้รับการตรวจสอบแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการสร้างแบบฝึกทักษะก่อนที่จะนำไปใช้จริง แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่มขนาดเล็ก และรายกลุ่มภาคสนามก่อนที่จะนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพื่อทราบปัญหา และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแบบฝึกทักษะให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 85-86) ได้กล่าวถึง ลักษณะของแบบฝึกที่ดีประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของผู้เรียน มีคำชี้แจงสั้นๆ ที่เข้าใจได้ง่าย ใช้เวลาที่เหมาะสม น่าสนใจและท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบอย่างเสรี มีหลายรูปแบบ ปลูกความสนใจหรือเข้าใจ และสามารถศึกษาด้วยตนเองได้

ในขั้นตอนการนำแบบฝึกทักษะไปใช้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยศึกษาหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทุกด้านด้วยตนเอง และให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยกันค้นหาคำตอบ ด้วยกระบวนการกลุ่มร่วมมือแบบ LT ที่ผู้วิจัยใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกทักษะที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักเรียน คือ แบบฝึกทักษะจำนวน 5 ชุด ทำให้นักเรียนได้ทราบผลงานของตนเอง ทราบข้อบกพร่อง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น คนเก่งจะให้ความช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกของกลุ่มต้องพัฒนาตนเองและช่วยพัฒนาเพื่อน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับทิตินา แคมมณี และคณะ (2548 : 69-70) ได้อธิบายถึงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยใช้เทคนิค LT ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4 คน โดยจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถทั้งเก่ง ปานกลาง อ่อนอยู่ด้วยกัน มีการศึกษาเนื้อหาพร้อมกันโดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือกลุ่มในการ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

เรียนรู้ กลุ่มย่อยสรุปคำตอบร่วมกันส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานของกลุ่ม ผลงานของกลุ่มได้คะแนนเท่าไรสมาชิกทุกคนจะได้คะแนนเท่ากันทุกคน นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของกิติมา บัวแย้ม (2553 : 71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.85/76.64 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ โดยแบบฝึกทักษะมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย มีภาพประกอบและเนื้อเรื่องมีความเหมาะสมกับนักเรียน เนื้อหาที่น่าสนใจเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ซึ่งแบบฝึกทักษะนั้นจะช่วยเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเอง ช่วยให้นักเรียนมีทักษะเพิ่มขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และตรวจผลงานด้วยตนเอง นักเรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเรียน จากการฝึกทำแบบฝึกทักษะ ส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนยิ่งขึ้น ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือเทคนิค LT ไปประกอบในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันไปโดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่มสอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 175) ได้ให้ข้อดีของการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้ (LT) ไว้กล่าวคือ ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับผู้อื่น มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ ข้อดีคือผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นคว้าความรู้จากสื่อและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของประนอม แดงงาม (2554 : 77) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ดัชนีประสิทธิผลของการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีค่าเท่ากับ 0.65 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.65 หรือ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 65 ทั้งนี้เนื่องมาจากแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการออกแบบการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ ทำให้

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

นักเรียนมีความสนใจในการเรียน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงสามารถเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น การจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือเทคนิค LT ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีการช่วยเหลือกัน มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ การจัดกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา สมานชาติ (2553 : 131) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แผนที่ความคิด มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.73 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 73

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 8 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.56$) ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความน่าสนใจ สวยงาม มีกิจกรรมหลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจและชื่นชอบที่จะลองทำแบบฝึกทักษะซ้ำ ๆ ซึ่งนักเรียนได้ฝึกแล้วได้รับความรู้และสามารถจดจำคำศัพท์ ประโยค และเข้าใจความหมายของเนื้อหา ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเบญจวรรณ เสาวโค (2553 : 45) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกที่รับรู้ด้วยจิตใจโดยอาศัยแรงจูงใจภายใน แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อการเรียนการสอนของครูและสามารถและแสดงให้บุคคลรอบข้างได้รับรู้ในทางบวกหรือทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา อนุรักษศรีศรี (2553 : 77-78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง Myself ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง Myself โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การใช้แบบฝึกทักษะโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ในช่วงแรกครูผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือเทคนิค LT ชี้แจงเรื่องข้อตกลง และข้อปฏิบัติในการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจก่อน เพื่อให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมได้ถูกต้อง

1.2 ในการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มมีการพึ่งพาอาศัยกัน แต่นักเรียนที่เรียนอ่อนอาจมีความไม่มั่นใจในตนเอง ในการทำงานกลุ่ม ดังนั้นครูผู้สอนควรให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด โดยให้ทุกคนได้ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันในการทำกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนมีความมั่นใจในการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น

1.3 เนื้อหาในแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจนั้น ครูผู้สอนควรเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับนักเรียน มีความหลากหลาย และสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดทำแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ให้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาอื่น ๆ

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT กับนวัตกรรมรูปแบบอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนรูปแบบอื่น ๆ

2.4 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT กับนักเรียนในสังกัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กนิษฐา สมานชาติ. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนที่ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน).

บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

_____. (2556). ผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา 2555 [แผ่นพับ]. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

กาญจนา อนุรักษ์ศรีศรี. (2553). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง Myself ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโนนราษีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กิติมา บัวแย้ม. (2553). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อจับใจความชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

เจริญ ผาลาศาสตร์. (2554). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกผักสวนครัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ทิตนา แคมมณี และคณะ. (2548). กระบวนการเรียนรู้ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

- เบ็ญจวรรณ เสาวโค. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประนอม แดงงาม. (2554). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). “การเรียนรู้แบบร่วมมือ” วารสารครูปริทัศน์. (พฤษภาคม 2544) : 36 –46.
- โรงเรียนบ้านสว่างนาดี. (2556). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2555. ม.ป.พ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506703 พัฒนาการเรียนการสอน. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2549). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ช้างทอง.
- สมิตรา อังวัฒนกุล.(2545) วิธีการสอนภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 21 วิธีเทคนิคการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ. : ม.ป.พ.